

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési díj:
 Egy évre 6 for.
 8 óra 4 "n
 4 óra 2 "n

FELVIDÉK

Hirdetések
 a legjutányosb áron közöl-
 tetnek:
 bélyegdíj: minden beikta-
 tásért 30. kr. fizetendő.

VEGYES TARTALMU HETILAP

az ungh- és zemplénmegyei gazdasági egyletek, az ungh-szerednyei borászati társulat, és az unghmegyei takarékpénztár

INVITACIÓS KÖZLÖNYE.

Az előfizetési díjak, kéziratok, s reclamatiók a kiadó-szerkesztőhöz küldendők. Lakása Szobránczi utca ⁹¹³/₃₆₃ szám.

Első évi folyam

23. szám

Unghvár octóber 3. 1863

Felhívás!

Az unghmegyei takarékpénztári-egyesület alapszabályainak — a nmélt. magyar királyi Helytartó-Tanács legközelebb leérkezett intézvénye által újabb módosítása s kiegészítése rendeltetvén meg; tisztelettel felhívom a t. részvényes tagokat, hogy a szükséges intézkedések megtétele végett folyó hó 8-án du. 3 órakor a Korona vendéglő nagy teremében tartandó közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

Kelt Unghvárott octóber 1, 1863.

Ibrányi Lajos.
 id. elnök.

Néhány szó a Tisza-szabályozás érdekében.

Irtá Lám Jakab, Kassa kerületi igazg. mérnök 1846-ban. *)

A vizek hasonlatossága az emberhez.

A Tisza vizét mint minden egyéb folyamat némileg emberrel hasonlíthatni össze. Az emberből nevelés által a legnemesb teremés válhatik, bölcsesége, művészete és erénye által környezetét s világot böldegítő s hódító. — Az elhagyott és rosszul nevelt gyermekből ellenben oly szörnyeteg növekedhetik, mely az emberiségnek csak szerencsétlenséget és vészt okozhat.

Igy áll a dolog a folyamokra nézve is. A mely el van hagyatva s rosszul kezeltetik, országokat pusztít és temet el; míg a jól neveltől a környéknek és országnak legnagyobb és leghasznosabb barátja s jól-tévője idomul. — A mult és jelen évkönyvei ezen összehasonlítás valóságát ugy nagyban mint kicsinyben ezer adatokkal igazolják.

A Tisza kiáradásai.

A Tisza vize mikor megárad olyan mint a legszilajabb fenevad és szörnyeteg, mely maga körül mindent ront s pusztít. Lehetetlen hogy ezen vizek szomorító mibenléte minden lelkes embert, de kivált a magyart fájdalommal el ne töltse. — Kétszáz négyszáz mérföldnél vagy is három millió holdnál többet teszen azon földterület, melyek a Tisza áradásainak kitétetve s veszé-

*) Lapunk f. évi 19. és 21-ik számaiban közölt nyilvános s több magán felhívások következtében e nagybecsű munkából néhány érdekes pontot közlendünk.

Szerk.

lyeztetve vannak, és valóban évenként, sőt egy évben ismétlőleg is pusztítanak. Ropant embertömeg ipara lesz évenként általa semmivé. Számptalan milliókra rúg a kár mely a honnak általa évenként okoztatik. — Emberek sok ezrei szívják be a mocsár gőzeitől megromlott mirigyveszes levegőt. — Ezen sűrű áradások s mocsárok miatt a hazában, melyet a Tisza végig hasít, a közlekedés az inneni és túl part közt egyre gátoltatik, mi miatt az országos s kereskedelmi utak építése nem csak szerfölött megvan nehezítve, hanem nagy részt lehetlenné is válik. Sőt a javaslatba hozott vaspályák is, ha létesülniök kellene, az árvíz helyek miatt aligha szerfölött nem kockáztatnának; e mellett a rendezetlen vizek miatt a hajózás sem virulhatván föl.

Hajózás és jó utvonatok nélkül természetesen sem bel — sem külkereskedés nem létezhetik. Kereskedési elem nélkül pedig semmiféle mezei gazdálkodás s iparág nem állhat fenn. Innen értelmezhetni a nemzeti törekvések megakadásait, az országnak szertelen zavarait s nagy részben szegénységét s a veszélyt, mely az elszegényültség miatt a hazát életkérdésileg fenyegeti.

A kiáradások okai.

A Tisza-szabályozási feladat hazánkban a legnagyobbak egyike s leginkább a vízműértők körébe tartozó. Ezek minde- nek előtt a kiöntéseknek okait keresik föl, melyek mint tudjuk, e következők egy- mint:

- Szerfeletti víztömeg.
- Elégtelen vízmeder, mely nem képes minden vizeket fölfogni.
- Betöltése ezen medernek felsőbb vidékeken kavicsos, alantabbi részekben pedig fővénnyel iszappal és számtalan fatuskókkal.
- A partok alacsonyysága.
- Töltések hiányzása avagy rozsvolta.
- A Tisza víz mentének csekély esése.
- A Tiszának végtelen sok hosszú kanyarulatai. Továbbá:
 - Nem kis oka a kiáradásnak az, hogy a Szamos vize természetellenleg toldódik és nyomul vissza Szathmártól Naménynek és innen a Tiszával egyesülve sok mérföldnyire északra Ungh vármegyébe egész Csap helyséig, — holott mind ezen vizeknek rendeltetése dél felé van intézve. — Eme visszakanyarodás az, a mi az egész folyamvidéknek különben is csekély esését még inkább csökkenti — és a mi által a folyam arra van kárhoztatva, hogy medrében a fölvidékről lejövvő kösepredék minden homokostól iszapostól leülepedik.
 - Az alsóbb vidékeken azonban még az is okozza a kiáradásokat, hogy a Tisza a Duna által visszatörlesztődik, a mennyiben a Duna vizei áradáskor a kétszerte

sőt háromszorta távolabb Duna fölvidékekről hamarabb érkeznek a Tisza torkolathoz, mintsem maga a Tisza; holott természetileg a Tisza vizei áradáskor (ha a felsőbb vidékeken oly soká nem időznének) sokkal előbb ömlenének a még alantibb Dunába s általa annál hamarabb is nyeletnének el. Végre pedig:

k) Maga a legnagyobb Duna is vaskapui kösziklás ágya által folyásában nem kevésé föltartóztatik; legnagyobb vizállásánál kétségkívül a Tisza torkolatra is valamennyire károsan felhatván.

A szerednyei szőlőmiveltetésről és a borkezelésről.

VI.

Szüret.

Ha jó bort akarunk szüretelni, halaszszuk a szedést annyira, a mennyire csak lehet; azért ismételve ajánljuk, hogy szőlőinket, ha az idő kedvez, engedjük az ugynevezett utóérlelési korszakon átésni; az utóérlelés a korábban érő faj-szőlőket — viz-részek elpárolgása által aszukká — a később érő fajokat pedig cukor-dús tartalmuakká teszi, s ezek adják aztán a kitünő borokat. — Hogy pedig mustunk minőségét előre megtudhassuk, Vajda Dániel ur által feltalált s Pesten Claude Lajos üveg-művésznél kapható must-mérleget kell megszerezniük, melynek segítségével — jövő borunk szesz-tartalmát s eltarthatási képességét előre megtudhatjuk, ezen eszköz nélkül csak is természetök — de borászok soha sem lehetünk.

Hogy pedig erről a természetök még inkább meggyőződjenek, feljegyezzük itt a Vajda Dániel ur must-mérlegéhez csatolt utasítás néhány pontját.

- Az 1°, 2°, és 8° — u — must mindig tarthatlan rossz bort ad, annál rosszabbat minél kevesebb foku a must. Az ily borok tehát bor-pálinka, meg bor-szesz előállítására használandók.
- A 9° és 10° — u must bora nagyon bajosan tartható — gyenge, mely a szüretelés utáni második augusztust ritkán éri túl romlatlanul.
- A 11° és 12° — u must jócska, s eltartható bort ad, de eltarthatóságára nézve csakugyan ne bizzuk el magunkat — igen erősen.
- A 13° 14° és 15°-u jó bort ad, s azt el is lehet tartani sokáig, az illő gondviselést azonban mint minden bor, ugy ez is megkívánja.
- A 16°, 17°, és 18° — u must, joles — derék bort ad.
- A 19°, 20° és 21° — u mustból már mászlás-bor lesz.
- A 22° és több foku mustok egész 30-ig adják kevesebb vagy több fokukhoz képest a kevésbé, vagy inkább édes-aszubbortokat és essentiát.

Ezekből láthatjuk, hogy azon eszközre minden szőlőtermesztő s borásznak elkerülhetlen szüksége van, hogy magát a körülményekhez képest alkalmazni tudhassa.

A mi a szedést illeti, mielőtt azt megkezdjük volna, mint már említettük — a szükséges helyiség, s főleg az edények tisztán tartásáról kell gondoskodnunk.

Az eltartásra szánt szőlők előbb, s oly időben szedendők, midőn még a harmat is leszáradt a fürtökről; eltartásra az apróbb bogyóú szőlők alkalmasabbak, mindenestire ép-és sérelem nélkülieknek kell lenniök. A leszedés után az ily szőlők gyékényre rakatnak, hogy minden nedvességtől megtisztuljanak, azután a fürtök egyenkint bő papírba göngyöltetnek, s úgy rakatnak be a szállító edénybe, minden harmadik sor után annyi zab öntetik, a mennyi a berakott csomagokat tökéletesen elfedi; a felagatásnál egyik fürtöt a másik után oly távolságra kell tenni, hogy egyik a másikat ne érhesse.

Minden szedőnél egy kis éles késnek kell lenni, a melylyel az összekötött tőkét szétválasztja s a fürtöket levágja; a kézzel való szedésnél igen sok bogyó elhull, s a tépés több időt vesz igénybe.

A rothadt szőlőket az egészségesektől külön kell választanunk, hogy azok által a bor minősége hátrányt ne szenvedjen; ha tiszta fehér, vagy vörös bort akarunk nyerni, a fehér szőlőt a feketétől külön válasszuk, a veres szőlőből vidékünkön rá-ürmöst szoktunk készíteni, vagy piros bort. — Arra is ügyelnünk kell, hogy az egy napon leszedett szőlőt még az nap kell kitaposni, mert ellenben a bor vereses szint kap. — A taposásnál nagy tisztasággal kell eljárunk; a taposó zsákot, a mint a szőlőt beleöntöttük nem kell egyszerre összezsavarítani, nehogy egész szemek maradjanak a ráncok közt — hanem lassan-

kint taposás közben. A már kitaposott szőlő, présbe öntetik, s midőn a prés megtelt, lassan kipréseltetik, a sajtolás-bor a szinborral össze vegyítettik, vagy pedig ür-möst főzünk belőle.

Ha a hordó musttal megtelt, az imént ajánlott must-mérleg szerinti súlyt a hordóra azonnal feljegyezhetjük — a megtöltött hordók haladéktalanul pincébe teendők. —

Az apróbb részletekről azért nem szólunk mert minden szőlőtulajdonosról felteesszük, hogy azokat eléggé ismeri.

PLATHY ISTVÁN.

Adakozások az alföldi szűkölködők felségelésére.

(Folytatás.)

Gyűjtő: Kornstein János.

Adakozók:

Perl Fülöp 2 ft, N. N. 1, Szőlősy Zsigmond 1, Herbst Heinrich 50 kr. Thuránszky Kálmán 1 ft, Özvegyi József 2, Öry Jenő 2, Spek József 1, Raucher Mihály 1, Dr. Iváncsy László 2, Tüchler Mór 1, Árki Fülöp 50, kr, Sthálberger Mór 50, Schreiber Lipót 50, Kesztenbaum 50, Hágel József 30, Kesztenbaum I. 50, Weinberber Adolf 30, Weinberger Mór 2 ft, D. Janni 2, Bródi Zsigmond 1, 50 kr, Fekete József 1 ft, Preisz Mozes 1 ft, Bobofszky 1 ft 50, Kéler Vilmos 1, Bösözrményi József 5, Balogh Vincze 1, Goldenberg 1, Klein Mark 40 kr. Egy valaki 10 kr.

Összeg	34 ft 70 kr.
Hozzá adván az eddig feljegyzett	978 " 5 "
Bejött a fentebbi célra megýenkből	1012 ft 75 kr.

TÁRGA.

Szüreti áldomás.

Ungvári jó barátainknak.

Ha a földnek szive vagyon,
Forró szive az itt van;
Itt adja ki lángszerelmét,
Itt adja ki a borban!
S hogy ne volna szive neki,
E hon szentelt földjének?!
Minden porszem, része itt egy
Elvázott hős szivének!

Sok század év enyészett már
A mult idő ködébe,
A mióta kicsordult itt
Ős apáink szent vére;
És e föld a honszerelmet
Lángoló vért felfogta,
S szőlővenyigén ereszti
A lelkesítő borba.

Föl barátim szinig telve
Töltsetek hát a kupát!
Ha kiisszuk lánghulláma
Ereinket futja át,
Kedv- gyönyörben uszik lelkünk,
S mult időnk sirja felett —
Átrepül egy szebb jövőbe
A remény, s a képzelet.

Öreg ezredéve már, hogy
Köny s mosoly közt vigadunk,
Volt okunk rá, most is van még:
Mert mi magyarok vagyunk!

Szóljon hát az a hegedű,
Sirja el a nótánkat,
Mitől szivünk örömevel
Összevegyül a bánat!

Föl fiúk! lelkes barátim!
Kézről kézre a pohárt;
Áldomásul a jövőre, —
„A hazáért meg nem árt!
S hogy ha sziveteknél fogva
Egy érzelem kapcsa tart:
Egy érzelem egy lélekkel —
Koccintsatok, s zengjete fel:
„Isten áld meg a magyart!”

Komócsy József.

Egy lap a történetből.

Elbeszélés

Szépflady Ferenczöl.

1809-ben a franciák Bécsben voltak.

A büszke bátyák, a méltóságos tornyok, melyekről eddig Ausztria két színű zászlói lengették, megismerkedének a frank három szinnel; a lö-réseken kítátogó ágyuk mellett idegen harcziak járkáltak fegyverrel kezökben; a polgárok házáinál otthon találta magát a délceg francia katona, és vidámsága erős ellentétet képezett ezek szomorú egykedvűségével. A szegény jó bécsi burgerek bizony szomoruan jártak kedves gyűlhelyükre a sörházakba, hogy ott megszokott söröiket elfogyaszszák; ott sem igen volt már öröm számokra, oda is betolakodott a csengő csörgő sebes beszédű francia, aki gyanakodva nézett végig az emberen, ha szomszédjával halkán váltott

A párbaj.

A jelen életet mint legnagyobb, de nem mint legfőbb jót kaptuk Istentől, melyet tetszésünk szerint használhatunk ugyan hanem attól önmagunkat megfosztani nem szabad, miután ezt tenni egyedül Istennek van joga, mint az élet és halál urának. Nincs, nem hiszem hogy volna valaki, a ki ezt ne tudná, azonban vajmi sokan vannak, kik Istennek ezen jogát tetteleg megsértik. Vagy nem ezen állításomról tanuskodik-e azon számtalan szerencsétlen áldozat, mely napjainkban az öngyilkosság és párbaj oltárán elvérzik? Alig van lap, mely egy-két öngyilkosról ne hozna szomorú tudósítást. Azonban ezt mellőzöm, miután nekem nem szándékom az öngyilkosságról szólani, annál is inkább, mivel a „Felvidék“ hasábjain erről nem régen volt szó, hanem ha megengedi t. szerkesztő ur, kívánnék egy — két sorban a párbajról értekezni, mi, ugyhiszem, nem lesz egészen fölösleges, kivált a mostani körülmények között, midőn oly sokan találkoznak, — kik különös fogalommal bírnak a párbajról.

Gyakran megtörténik, hogy valamely társaságban, mulatságban, vagy olykor magán körökben is egyesek összekoccolódnak, miből igen sokszor vita, a vitából pedig kölesönös sértegetés fejlődik, melylyel azonban ritkán elégesznek meg az illetők, hanem a kölesönös sértegetést megtoldják még utlegekkel, vagy a mi még gyakrabban történik napjainkban, sebekkel — a párbajban, sőt nem ritkán az élettől fosztják meg egymást. — Így történik azután hogy azok, kik mindenütt mint fölvilágosodott és jó hazafiak akarnak szerepelni, az egyház, haza és természet törvényeit lábbal tapodják!

néhány szót, habár arra vonatkozott is, hogy a sör melegebb, mint tegnap volt, vagy hogy a kiflik nem frissek, amit az ember azért mond lassan, hogy a kocsmáros megne hallja s megne nehezteljen érte.

Az egész Bécs oly csendes volt a polgárok részéről, mintha minden háznak halottja volna, pedig éppen ellenkezőleg igen vidám, fürge vendége volt minden háznak.

Ez a szomorúság nem igen változott meg mikor Károly főherceg vitéz seregeivel Bécs felszabadítására megérkezett. Némelyek ugyan úgy titkon összehunyorítottak szemekkel, ha az utcán összetalálkoztak, bátrabban mentek el a sörházakba, kevésbé kezdtek hajlongani kedves vendégeik előtt, sőt még tán a bástyáról nézték is a szétterülő tábor és még so-hajtani is bátorokdtak a csillámló ágyuk, délceg hadsörök láttára: de az általános hangulat nem változott meg nagyon. Ez volt minden a mit tehettek; ezt megtették. Károly herceg úgy sem várt sokat a derék polgároktól, sokat nem is kapott tőlök; szinte megszokták már az elfásult megmerevedett tompultságot, a melyet a franciák jelenléte előidézett, szinte nehéz volt már attól megválniok. Ha pedig épen úgy határozta az Isten, hogy ezen állapotunk megváltozzék, — gondolák magokban — bizonynyára választott arra eszközt, a ki nálunk nélkül is elvégzi a mi boldogságunkat. —

Igy gondolkodtak az érdemes diszpolgárok és jártak szorgalmasan a sörházakba a lármás franciák közé, s üritgették poharaikat, titkon hozzátéve, hogy azt Károly ő fensége legmagasabb egészségére üritik, fenhangan pedig csakugy egymásra köszöntgették. Az, aki népek boldogítására van hivatva, ne törődjék sokat a nép véleményével, ne igen kutassá érdemes-e aza a nép rá, akarja-e saját boldogsá-

Vannak továbbá esetek, melyekben az ugynevezett hencgő emberek szerepelnek, kiknek főfeladatuk másokat bosszantani és ingerelni, mivel azok felsőbbiségét, legyen az szellemi vagy külső, nem akarják elismerni, sőt, ha szükséges, magokat azoknak alávetni. Azonban az mindegy, akár ezek akár pedig amazok, mint a tridenti szent zsinat mondja: — svadente diablo, másokat párbajra hívnak ki, hogy így a sértegetést, mint gondolják, fegyverrel torolják vissza, és az elvesztett becsületet visszaszereznek, igen nagybünt követnek el önmaguk, családjuk, a haza és Isten ellen. — Lássuk tehát röviden mit értünk a párbaj alatt?

Már fenn említettem, hogy az, a ki magát megsértve érzi a másikat párbajra hívja ki, ha tehát a kihívót fél a kihívást elfogadja, akkor megegyeznek egymás között a fegyver nemében, kitűznek bizonyos meghatározott időt és helyet, továbbá segédek választanak. Ez nevezetű párbajnak a latin duellum-tól, mivel kettő között történik a harc. Ha pedig az összekocoldott felek a civakodásból az ütlegezésre mennek által, akkor az verekedésnek hivatik. A párbajhoz tehát megkivántatnak: bizonyos meghatározott idő, hely, fegyvernem, és a segédek száma.

A józan gondolkozású és igaz keresztény ember, kinek kebelében a hit lángja élénken lobog, soha de soha sem helyesli a párbajt, sőt nem is helyeselteti kivévén azon egyedüli esetet ha a párbaj nemzetek között történék a vérengzés és hadakozás szomorú következményeinek elkerülése végett, mint ez az ó korban a zsidók és philisztheusok részéről Dávid és Goliáth között, vagy pedig mint a rómaiak és albaniaiak részéről a Horatius és Curatius testvérek között történt, ellenben minden más kigondolható esetben a legkönnyelműbb és nevelésesebb tett, sőt

gát, hanem fogjon a tétthez a nép nélkül, a melyet boldogítani akar, mert a nép változó, türelmetlen s hálátlan. Ha áll ez a tétel a népekre nézve általában: a jelen esetben kétszeresen illet Bécsre. De Károly főherceg filosof volt, nem kérdeztet a derék bécsieket véleményeik felől s miután saját akarata ellen is értesült, hogy a nép lanyha s a sült galambot szájába várja: elhatározá a nép nélkül ha kell ellene is bevenni Bécsre, s így azt akarata ellen is szabadá és boldoggá tenni. Csak pusztán filozofia volt-e ez tőle, vagy valami titkos, magasztos érzelem, a minnek a neve: hazaszeretet, nem tudjuk; de azt a történelemből igen, hogy fővezéri terveit olyan tüzzel, olyan lelkesültséggel készíté és hajtá végre, hogy a franciák kissé komolyan kezdtek gondolkodni a dolgról s miután megtudták, hogy a várban benn Károly hercegnek egy megbizottja van, a kihez ő leveleket ír s kitől azokat kap, kezdtek jobban örködni.

Egy este a Dunán könnyű csolnak siklott alá, hajtva egy erős férfi hatalmas karjai által. Nagy lökéseket nyerve sebesen iramlott a csolnak a folyam sima tükre: midőn egyszerre a várfal öbléből széles halász-sajka vonul feléje, elvágja útját, hat sötét csőble tátongott a csolnakos mellére és erős, érces hangok kiáltának rá németül és franciául: — ki vagy?

A csolnakos engedte őket jó közel jönni magához, akkor szép csendesen kihuzta a széles nehéz evezőt hurka mellől, felemelte azt két kézzel, zuhogva lecsapott vele; két francia, egyik erre, másik arra, szépen letette a puskát, soha azt fel nem veendő. A csolnakos még egyszer fölemelte a szörnű fegyvert feje felé, de már lesujtani nem maradt ideje, egyszerre négy kemény töltés furódott mellébe.

még esztelen mód is a becsület visszaszerzésére, mert a győzelem nem az ártatlanság, — hanem a vivásbani jártasság- és ügyességétől, sőt a leggyakrabban, ha szabad úgy szólni, a vakszerencsétől függ.

Igy történik azután hogy az, ki magát becsületében megsértve érzi, párbajra kelve megsértetik testében is, sőt nem ritkán életétől fosztatik meg. Bizon nagy esztelenség! Vagy, dato sed non concessio veyük fel hogy a párbaj egyedüli mód a becsület helyreállítására, akkor mi lesz a társadalomból? mert ha ezen föltétel áll, ugy az a ki tolvajságról, rablásról és gyilkosságról vádoltatik csak vivjon meg és győzön, ismét becsületes ember lesz!! Sőt az a ki nem tud vivni nem is lehet becsületes ember!! Ime! hová nem jutnánk.

(Vége köv.)

HRABOVSKY ISTVÁN.

Levellezések.

Homonna

September 30.

Folyó hó 27-kén a gróf Csáky — Drugeth féle várnagy terében Rothfeld Lajos zongora művész s többek közreműködésével nagyszerű hangverseny rendeztetett a zemplénmegyei Tokaj, Szerencs, és Gesztely vidéki szükkőködők felsegélésére. A hangversenyt gróf Stáray Alexandra nyitotta meg és Rothfeld Lajos egy zongorán négykézre játszott darabbal, mely kitűnően sikerült. Rothfeld Lajos zongora-művész ezenkívül még háromszor játszott, s mindannyiszor fényes jelét adá szép tehetségének. Közreműködtek még: Kétszeri Emilia

az itt időző Kétszeri szintársulat egyik derék tagja, ki néhány magyar népdalt gyönyörűen énekelt; valamint Okolicsányi Sándor, ki Petőfi „A csárda romjai” című költeményét, valódi költői felfogással, kitűnően s hatásosan szavalta el. E hangverseny tervezői a lelkes Szirmay Pál, Zsolnay Endre, és Matolay Viktor urak, főleg pedig a tisztelt közreműködők fogadják a szükkőködők nevében őszinte hála nyilatkozatunkat; különös elismerést érdemel azonban a lankadatlan tevékenységéről ismeretes Matolay Viktor a rendezés körül tanusított nemes buzgalmaért. A hangverseny — közel 200 forintot jövedelmezett a fennebbi szent célra. Ebből láthatni, mily lelkesen ragad meg kis városunk s vidékének közönsége minden alkalmat, hol áldozni lehet és kell, szenvedő polgártársainkért. Hangverseny után mely egy negyed 8-ig tartott a színházba vonult a szép közönség, hol a „Botcsinálta doctor” átalakított bohózat előadása szinte eléggé mulatságos volt, különösen jól játszott Kétszeri a címszerepben.

Tegnap felhőszakadás-forma zápor volt nálunk mely annyira megárosztotta a hegyekből eredős a városra végig vonuló patakot, hogy több házakba s pincékbe temérdek víz tódult be; sőt egy pinceházi korcsmából a bentlévőket, csak egy rostélyzott ablak kitorése által lehetett megmenteni; — a patakon több pallót sodrott el a víz. — A keleti marha-vész még mindig dühöng; a város el van zárva a szarvas marhák elől, még a csordáknak sem szabad a városba bejönni, csak kívül a mezőn tanyáznak.

Heti vásárainkon a piaci árak majd nem egyenlők, olcsó az életnemű, mert kevés a pénz.

r. l.

Szó nélkül ejté el az evezőt s beleveté magát a Dunába. A folyam olyan mély volt ottan s sebes, hogy a csolnakos testét azonnal elmeríté s soha nem is kapták meg azt.

A franciák annyival voltak gazdagabbak tudás dolgában, hogy megértették, miszerint a kém, a titkos tudósító a Dunán keresztül szokott járni. Ezután kettős öröket állítottak a Duna mellé.

Se napságtól fogva lehetett észrevenni a várfalról, hogy Károly herceg hadi mozdulatai nem oly tökéletesek, mint azelőtt voltak. A gyöngébb helyekről elvonta az ágyutelepeket és olyan helyre állitá azt fel, a hol egy perc alatt megsemmisítheték az ellenség golyói; a futóárkokat a legrosszabb irányban ásatta tovább, sokszor közel volt hozzá, hogy életét veszítse, mikor egy egy nem sejtett ellenséges akna legmegerősítettebb helyein föllobbant, egyszóval a derék francia tiszték tapasztalták, hogy a főherceg közlekedése a folyam melletti erélyes intézkedés következtében, a városban levő árulóval egészen megszűnt. A jó urak mosolyogtak rajta s megdicsérték egymást éberségükért.

Károly herceg nem mosolygott de haragudott magára. Sokszor egész órákig csatangolt fel s alá a táborban, észlelve s tervezgetésekre mélyedve, sár viz nem riasztá vissza; néha a legnagyobb záporban látták körüllovgolni, a paripa egészen becsapkodta fényes egyenruháját sárral a sebes ügetésben.

Egy ily alkalommal lovát egy kis ház előtt állitá meg, mely egészen kívül feküdt a táboron.

Az eső szakadt, az ég el volt borulva s hideg tavaszi szél keresztül fujt a vizes ruhán. A főherceg meg-megrázkodott a nedves hideg miatt és igen rosszul érzé magát.

Halkan kopogott a csak betámasztott aj-

tón, melynek nyílásán át a kandalló barátságos fénye és erős vitatkozó férfi hangok tolazkodtak elő.

A kopogtatásra nem felelt senki, — a főherceg belépett.

(Folytatása köv.)

Emlékkönyvbe.

R. Lajoshoz.

Becsület pályáján, igyekezet mellett Gyűjts számodra sok szép s hasznos ismeretet, S hogy ezek hozzanak reád méltó áldást, Szeresd minden felett — szeresd édes Hazád!

Ne láss az emberbe semmi különbséget Tiszteld mindenkibe a kort, és belbecset, Szived hevül ugy is az emberiségért Lángoljon is minden szép, jó és nemesért.

Kerüld a hizelgőt az aljast, az önzőt, Hogy meg ne szomorítsd a szerető szülőd — Öröm s fájdalomba nem kell elmerülni, S vigyázz! igen vigyázz hogy ne siess élni?

Ne bántsa lelkedet a rut bosszuállás Se ne törpítse le a botor nagyravágyás Szerénység illik a serdülő reményhez Így juthatsz Lajosom a közbecsüléshez.

Toma Andor

Epigramma.

Szép Kati szép, mint a viruló szép rózsá virá. a. Lám mily jó annak, festeni a ki tanult.

C s.

Csendhelyi levele Dugonics András-hoz.

Kegyes jó uram, az urban!

—Csodálkozni fog kigyelmöd azon az új módin hogy mi feöldiek mostanság gyakrabban az egekre appellálunk, mint ezt kigyelmöd néha napján megénekölte.*)

Azt kérdi Perillustria hogyan vagyunk? Ebül is, kutyául is, komondorul is **) Különben érdekes lesz kigyelmödre nézve hogy itt Unghváron díletáns társaság formálódott vala, olyan mint Perillustria időjében Szegedön. Vannak ittön díletáns fótások, tilinkósok, cimbalmosok, énekesök, declamátorok, feuerwerkerök, szóval Unghmegye nevezetes egy megye, csak nem hasonló Európához, megh irta már eztet egy nagy historicus a Sürögönyben is. Anyiban igaza van a nagy historicusnak, mert mi sem tudunk egyezni, akár mit kezdünk, semmi sem jó. — Tudja kigyelmöd azt is, hogy van itt magyar Kurir is, Felvidéknek hívják, a redactora hat vig előadást rendezett az alföldi szegények felségelésükre, egy más redactor hat concertet rendezett, Vzlö Zaároosi uram megh hat drámát, Dániel, de nem a próféta meg nép ünnepeit proponált. Nostradamus professorom, meg feuerwerket; most már vzlö Joónás uram, első héros actor azt mondja: ő nem játszik vigjátékban, csak drámában, vzlö Vilmai uram ugy combinált: hogy jobb volna kötél táncoló vagy medvéről gondoskodni, vzlö várnagy uramnak nem kell medve, vad disznót szeretne löni sat. Ilyen zavar vagyon itt Unghváron. Csak az jó, hogy mulathatunk, táncolhatunk, és mind ezt, az alföldi inségnek lehet köszönni hogy ha még valami nagyobb inség exempli gratia: földrengés vagy sáska sereg meg lepné Magyarországot, akkor még nagyobb mulatságunk vona.

Hanem denique meg volt a Nép-ünnep éljen a rendezője! A tüzi játék jobban succedált volna, ha a közelében álló Fluder, hol sok fát és deszkát árulnak meggyult voona. Vzlö Vilmai uramnak, csak Puella bevétele tetszett, magam semondanék ellene, vzlö Zaároosi uram is talán ilyes valamiben fáradozik most.

Tudja e Perillustria hogy már Unghváron is c—vel irunk, s nem cz—vel, mikor kigyelmed Etelkáját c—vel irta voóna, nevelték a literátorok, Kazinczy igen is meg kritizálta kigyelmödöt a c miatt a Muzariomban. Én meg azt mondom hogy c nélkül inkább ellehetnének mint cz nélkül.

Vagyon-e ott magyar Akadémia? hogy nemzeti Theátrum van, aztat hiszöm, mert legjobb Aktoraink már ott divergálnak. Bartha, Megyeri, Lendvai, Fáncsi, Szentpétery, Szerdahelyi, ott a primadonnák Kántorné, Schödelné, elfogul szívöm ha eszümbe jönnek.

Itt nem igen jól fő most a lencsénk, fura idők járnak az írókra, itt most csak Jókai Mórícze a világh, de vzlö P. Mórícze uramra is jó világ váraozik.

Sem Geóthének sem Börnének nem volt jobb világa mint nekie lézen.

A legpotensebb dráma-író pengig Szigligethi, amennyiszor neki tetszik: annyiszor 100 darab aranyat dictál magának.

A leghüyesebb újság író pengig Pákh A. Járnak-e ott fenn még magyar nadrágban, itten már nem igen járnak, én kozák nadrágot viselek de hozentráger nélkül. Vagyon különben itten sok kozák.

Kigyelmezőknek nincsen oda fen Fiáker? Gönczöl szekeren járnak a Theátromba.

In reliquis favoribus comendaturus marad.

*) Lásd: Dugonics Etelka.

**) L. Dugonics Jolánka II. darab.

tam: Itt a mord köfalaim közt*), in Arce nostra Csendhely octóber 2. 1863.

készleges szolgálja: C s e n d h e l y i.

P. S. II. Rákoczy Princeps ne várja levelének a végét Nostradamustól, majd személyösön elmondja neki a többit, mert hogy a Felvidéknek nem tanácsos ilyen nagy potentával correspondálni. —

Vegyes hírek s ujdomságok.

* A helybeli műkedvelő-társulat legközelebb a záhonyi leégettek felségelésére színi-előadást rendezend; okunk van hinni, hogy kis megyénk lelkes közönségének a szerencsétlenek irányában mindig tanusított áldozatkészségéről ez alkalommal is meggyőződhetünk. — Szerkesztőségünk a fennebbi célra magán-adakozásokat addig is szívesen elfogad.

* Az unghvári és szerednyeij hegyeken a szüretet folyó hó 12-én kezdik meg. —

* Megyénkben az adót katonai executióval hajtják be.

* Hullnak... hullnak... nemcsak a fák levelei, de a nagy vadak is. — E héten két medve esett el, egyik ötödfél mázsás a turiai, másik öt mázsás az árki vadászaton; ez utóbbit a szenvedélyes vadász Paulovics Imre lötte, s az ezért járó hatósági díjat a záhonyi leégetteknek ajánlotta fel. Sok szerencsét kívánunk — különben is eléggé biztos fegyverének.

* A várallyai vadászaton egy nagy vadkan került a hajtásba, s mint biztosan állítják lövést is kapott, még is megugrott.

* A turiai hegyen egy jámbor puszkás sötétben két lovat lött le egy vadkan helyett.

* Glüick Emil helybeli születésű táncművész, hosszas külföldi utjából visszaérkezvén, tánc-iskoláját a jövő héten fogja megnyitni, mi a nevezett egyént oly ügyes tánc-tanítónak ismerjük, hogy azon t. szülőknek, kik gyermekeiket taníttatni ohajtanak — bátran ajánlhatjuk.

(Jäger Károly helybeli nyomdatulajdonos tudatja az izraelita közönséggel, hogy a zsidó betűk már megérkeztek.

— A Mányi Lajos vezérlete alatt működő s. a. ujhelyi jól rendezett zenetársulat, városunkon keresztül utazván, a korona vendéglő nagy teremében két zeneestélyt tartott, de mindkét estve igen kevés hallgatója volt; mit leginkább annak tulajdonítunk, hogy a közönség erszényét egy idő óta a sok mindenféle gyűjtés s jótékony célú előadások annyira kimeríték, hogy az ily élvezetet nyújtó estélyeket sem látogathatja. — A mi a zenetársulat játékát illeti, az oly összevágó tiszta s szabatos volt, hogy a kik hallották, valódi gyönyörűséget találtak benne. — Ezen derék zenetársulat a bereghi szüretre indult, s ha a bereghiek jól fognak szüretelni, . . . Lajosék bizonyosan megtáncoltatják őket.

* Kaposról értesítik lapunkat, hogy a mult hó 27-én tartott műkedvelői színi előadás fényesen sikerült. A tiszta jövedelem 36 forint, az alföldi szülőkölődök fölségelésére ajánlatván, a járási szolgabírónak átadatott.

* Reviczky Szever és Zilahy Károly az „Alföldiek segély albuma“ című jótékony célú zsebkönyv szerkesztői az előfizetési árak beküldési határidejét folyó hó 15-kig meghosszabbították.

*) L. Dugonics Jolánka.

Lapunk szeptember - decembéri folyamából teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk. — Octóbertől - december végeig előfizethetni 1 ft. 50 krral.

Lengyelország szanokikerületében 300 darab marha telelésre befogadtatik.

Bővebb értesítést ad Márványi Herman Unghváron

Szerkesztői posta.

— A Kaposon működő felmérés felügyelőség becses levelét a küldeménynyel együtt jövő számunk hozandja. E hétre későn vettük.

— Sz. K—nak. Pesten. Ujabb küldeményedet köszönettel vettem, s a többit is várom. Fogadd őszinte üdvözlömetem.

— G. L—nak. Pest. A szürthi versek elveztek, legyen szíves újra, s mielőbb megküldeni.

VÁSÁR.

Unghvár. Folyó hó 1. tartott hetivásárról a piaci árak kimutatása:

Buza köblönkint	—	5 80-6 ft. 80 kr.
Gabona	—	4—4 ft. 20 kr.
Tengeri	—	5 ft 20—40 kr.
Árpa	—	3 ft 60 kr 4 ft.
Zab	—	2 ft 40—60 kr.
Köles	—	9—9 ft 60 kr.
Lencse	—	7 ft 60 kr. 8 ft.
Paszuly	—	7—7 ft 40 kr.
Burgonya	—	1 ft 60—76 kr.
Egy itce vaj	—	50—56 kr.
Hordónak párja fa abronccsal	150—160	itcsés 2 ft 80 kr.

Időjárásunk: e héten ismét szép csöng volt, jó őszi napok járnak.

HIRDETÉSEK.

A f. év szeptember hava 12-kén hozott választott osztóztató bírósági ítélet alapján Unghvár városában a néhai Szabados József hagyatékához tartozó szobráncz utcai 319 sz. alatti ház a rajta fekvő mindennemű épületekkel, istállóval, kovács mülhelylyel elárvereltetni rendeltetvén; ennek a helyszínén leendő fogantatására f. 1863-ik év octóber havának 19-ik napja első árverési határidőül bírósággal oly figyelmeztetéssel tüzetik ki, — hogy az árverelni szándékozók, az árverési feltételeket, alólírt választott bírósági elnöknel ez ideig is megtekinthetik.

Kelt Unghvárt 1863 évi szept. 20.

Bodnár Ignác

választott bírósági elnök.

Unghmegye központi főszolgabírósa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Unghvár városában a Teleki utcán 519 szám alatt helyezett néhai Ruttner György örökösének tulajdonához tartozó ház részben a nevezett örökösök közös kívánatuk, részben pedig egy azok közötti kiskorú árva nevében a megyei törvényszék mint gyámhatóságtól kifolyt engedély következtében köz-árverés útján eladandó lévén, arra a folyó évi szept. hava 9-kén tartott első árverési határidőnek eredménytelensége miatt, második árverési határidőül f. évi octóber 9-ik napja tüzetik ki.

Mihez is az árverelni kívánók kellő bánatpénzzel ellátva azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételek ezen bíróságnál megtudhatók.

Kelt Unghvárt sept. 10. 1863.

Mislinszky József,
közp. főszolgabíró.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos **Bánóczy Ferenc.**

Unghvárt, Jäger K. b. tüivel.